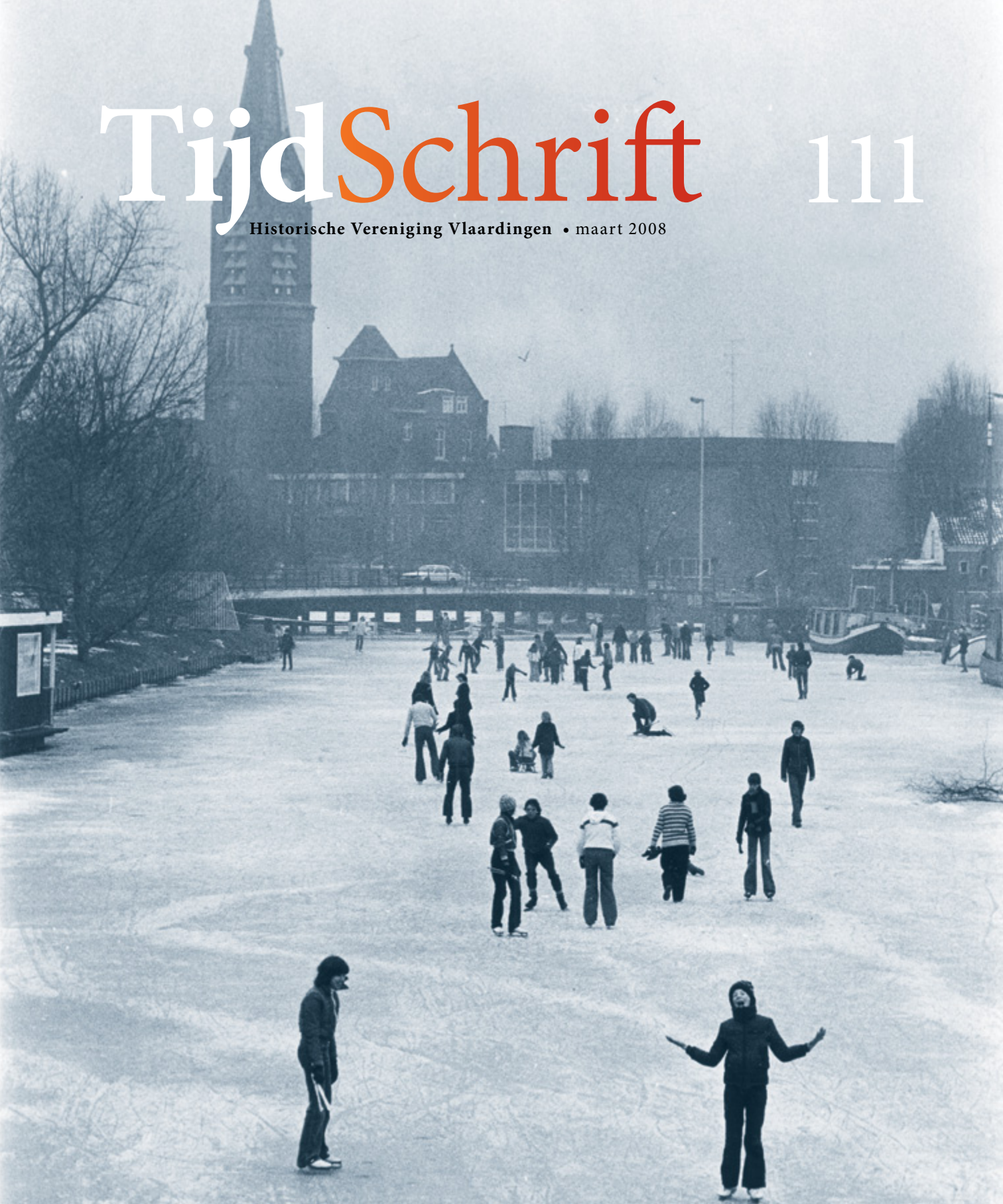

TijdSchrift

111

Historische Vereniging Vlaardingen • maart 2008

Er is ruimte voor uw advertentie...

info@hvv-vlaardingen

Fisc-ad

Fiscale en administratieve dienstverlening

J.A. Janson

fiscaal adviseur

Plein 1940 nr 47
3135 PR Vlaardingen
tel: 010 435 92 67
fax: 08 4220 69 33
e-mail: fiscad@hetnet.nl
www.fiscaaladviseurs.nl

Stout Grafische Dienstverlening

A. Hoogvlietstraat 6 - 3134 CC Vlaardingen
tel. 010-2480603 - fax 010-4344878
info@stout.nu - www.stout.nu

Voor het repareren van boeken
en het inbinden van
tijdschriften

Marieke Velthuisen

Dalkruid 47
3137 WK Vlaardingen
Tel: 010 - 4746167
www.boekendokter.nl

De Historische Vereniging Vlaardingen heeft tot doel het bevorderen van:
- de belangstelling voor en de kennis van de stad Vlaardingen en haar bewoners;
- het behoud en het herstel van gebouwen en stedenbouwkundige structuren en landschappen;
- het behoud en het verzamelen van die gegevens die van belang zijn voor de geschiedenis van de stad.

De contributie bedraagt € 16,50 per jaar, te voldoen per accept-girokaart. Het bankrekeningnummer van de vereniging is 39.56.57.016, het postgironummer is 750978. Leden krijgen jaarlijks het Historisch Jaarboek en 4 x per jaar het verenigingsblad Tijd-Schrift.

Het bestuur is als volgt samengesteld:
W.C. den Breems, voorzitter
A.W.J. Andriessen, penningmeester
mevr. G.H.J. Maat-Grijsen, secretaris
J. van Elk
E.A. Lohmann
A. Ouwendijk
E. van Rongen
mevr. T. van der Hoek, notuliste

Contactadres / losse verkoop publicaties:
Arnold Hoogvlietstraat 69
3134 CB Vlaardingen
Telefoon (010) 434 6864

Ledenadministratie:
Paul Henri Spaakring 22
3137 DJ Vlaardingen
Telefoon (010) 474 9416

Adres ledenactiviteiten:
Kortedijk 16a/b
3134 HB Vlaardingen
Telefoon (010) 435 3322 (kantoor)
(010) 434 2474 (thuis)

Redactie Tijd-Schrift:
E. van Rongen, eindredacteur
K. Bloem
M. Carree
A. Maarleveld
B. Ruigrok

Redactie-adres:
Paul Henri Spaakring 22
3137 DJ Vlaardingen
Telefoon (010) 474 9416

Bijdragen aan de inhoud van Tijd-Schrift zijn van harte welkom. In verband met de geautomatiseerde verwerking van de teksten ontvangt de redactie deze graag op 3,5" diskette of per e-mail: info@hvv-vlaardingen.nl t.a.v. de redactie.

ISSN 1380-2992
© Historische Vereniging Vlaardingen
Niets van deze uitgave mag worden vernieuwvuldigd en/of openbaar gemaakt door middel van druk, fotokopie, microfilm of op welke wijze dan ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

Internet: www.hvv-vlaardingen.nl
E-mail: info@hvv-vlaardingen.nl

Productie: Stout Grafische Dienstverlening

Inhoud

Redactioneel 5

Historisch bewustzijn
Wout den Breems 6

Uitnodiging ALV 7

Notulen ALV 25 maart 2008 8

Jaarverslag 2008 11

“Gij hebt daar zo even mijn kousen
gestolen”
Frans Assenberg 16

Sporen van oud Vlaardingen
voorheen en thans in 1938
Wout den Breems 22

Voor IJsmoppen moet je in
Vlaardingen zijn
Wout den Breems 24

Oproep 25

Ledenactiviteiten 25

Bij de omslag: Bij ijspret op de Vaart horen natuurlijk
de enige echte Vlaardingse IJsmoppen.
(Foto: Stadsarchief Vlaardingen)

Voor kopieën (ook in KLEUR)

moet je
naast
de molen zijn!
maandag t/m vrijdag
van 09.15 - 17.30 uur
DRUKKERIJ/COPYSHOP
A. OUWENDIJK
naast de molen
Kortedijk 16a-b
3134 HB Vlaardingen

Vlascom CV

Vlaardingse Assurantie Combinatie cv

Spoorstraat 2
NL - 3134 TA Vlaardingen

Website: www.vlascom.nl
e-mail: info@vlascom.nl
Tel +31(0) 10 248 04 85
Fax +31(0) 10 234 45 00

Advies op het gebied van:
Schadeverzekeringen
Watersportverzekeringen
Levensverzekeringen, Pensioenen
Financiële planning
Schadebegeleiding
Financiering, scheepshypotheke
Vermogensbeheer

Het Vlaardingen cadeau !
Replica Vlaardings Haringbord

het waaigat
woon-ideeënwarenhuis

Markt 57 Vlaardingen tel. 010-4343685
www.waaigatwonen.nl

ECHTE VLAARDINGERS
KOPEN HUN TAPIJT BIJ:

Hofman

stofferend

Kuiperstraat 39b
3131 CH Vlaardingen
Tel/fax: 010-4351073

**EEN UITERST BETROUWBAAR EN
VAKKUNDIG ADRES**

TAPIJT - GORDIJNEN - VINYL
ZONWERING - LAMINAAT

Historische Vereniging Vlaardingen

www.hvv-vlaardingen.nl

De Witte
GARANTJEMAKELAARS

Korte Hoogstraat 4a
3131 BK Vlaardingen
Tel. 010 - 434 38 44

- Bloemwerken en arrangementen
- Goed gesorteerde snijbloemen
- Bloeiende- en bladplanten
- Bruidsboeketten en corsages
- Rouwwerken

Markgraafaan 135
3131 VL Vlaardingen
Tel: 010 43 43 704

JAC. VERKUIL

BLOEMSIERKUNST

Reis door de tijd

De bijdragen in dit Tijd-Schrift beslaan weer vele eeuwen. We beginnen, zoals gebruikelijk met het eerste nummer van het jaar, met een bijdrage van onze voorzitter, Wout den Breems (er volgen er nog twee...). Hij doet daarin verslag van de gelukkig positieve instelling die er bij de huidige bestuurders van de Haringstad is met betrekking tot het historisch bewustzijn. De instelling van een Monumentenambtenaar laat dat zeker ook zien. Vervolgens komt u bij de jaarstukken voor de Algemene Ledenvergadering. Deze zal niet, zoals de afgelopen jaren gebruikelijk, in het Wijkcentrum Holy worden gehouden, maar in de aula van het 'Groen' aan de Rotterdamseweg. Markeer uw agenda: dinsdag 31 maart is het zover.

Wat dan volgt is een spannende 18^e eeuwse misdaadgeschiedenis. Frans Assenberg dook in de 'Criminele rollen' en doet ons verslag van een diefstal van ... kousen. En van lood, en van een schep en van een grote vogel... Ook destijds hadden sommige mensen wat moeite met het onderscheid tussen mijn en dijn. En dat ondanks de dreiging van een 'scherp examen' (een mooie uitdrukking voor de pijnbank) en de forse straffen die toen werden uitgedeeld, zoals verbanning uit de stad voor vele jaren – binnen een dag inpakken en wegwezen! Je zadelt dan natuurlijk wel een andere plaats met je misdadigers op, maar goed, dat zal ongetwijfeld wederzijds ook het geval geweest zijn.

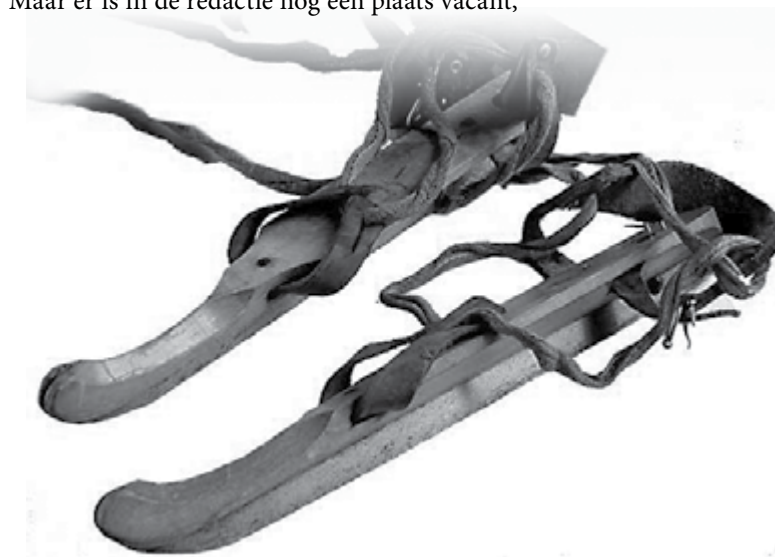
Veel leuker interstedelijk verkeer is dat over het ijs, als de Vaart dichtligt en er horden sportievelingen vanuit het Westland naar Vlaardingen komen om op de Hoogstraat ijsmoppen en een 'pikketanissie' te halen (en dan te proberen weer heelhuids, en met intacte ijsmoppen, thuis te komen). Wout den Breems schrijft hierover en Frank Hazenberg, de ijsmoppenbakker, doet een oproep om verhalen en foto's over dit onderwerp in te sturen, want hij wil er een boek over samen stellen.

Daarvoor staat dan nog een derde bijdrage van Wout den Breems (dat kwam zo uit in verband met de lengte van de stukken...), waarin hij een wandeling door het centrum van Vlaardingen in 1938 beschrijft. Er was toen nog geen ServiceTeam VVV om belangstellenden de schoonheid van de stad te tonen; J. H. van Linden van den Heuvel was de deskundige gids van de door Vlaardingse Oudheidkamer en 'Visscherijmuseum' georganiseerde excursie.

En als laatste in dit Tijd-Schrift de Ledenactiviteiten. Zoals gebruikelijk lezingen en excursies naar ieders wens.

Tot slot: wij zijn blij dat de oproep in het vorige nummer ons een nieuw redactielid heeft opgeleverd: Michel Carree. Van harte welkom! Maar er is in de redactie nog een plaats vacant, dus: wie wil?

Eric van Rongen
eindredacteur

**DIJKSHOORN
EUROMOVERS**
SLUIPEN MOET ENKELTIJK

AL MEER DAN
50 JAAR
VERHUIZEN!

WWW.DIJKSHOORN.NL TRAWLERWEG 8 3133 KS VLAARDINGEN TEL.: + 31 (0)10-2480522

Historisch bewustzijn

Terugzien op een jaar waarin er een aanwas van 79 leden was geeft een goed gevoel en waardering voor het vele werk dat in 2008 door bestuur en commissies is verzet. Er zijn weer veel activiteiten bedacht en tot uitvoering gebracht. Ook heeft er veel overleg en participatie plaatsgevonden in verschillende stedelijke werkgroepen. Het was eigenlijk wel een pittig jaar.

Maar het resultaat maakt veel goed en tenslotte doen we het daar toch voor: het historisch bewustzijn aanwakkeren, het historisch erfgoed behouden en de HVV laten groeien! En die lijn zet zich in 2009 door, want inmiddels zijn alweer 11 nieuwe leden ingeschreven. Een grote aanzet tot deze ledengroei waren de fotopresentaties die sinds februari 2008 in verschillende etalages van leegstaande winkels in het centrum van Vlaardingen te zien zijn. Zo draagt de HVV graag haar ‘fotootje’ bij aan de vitalisering van het centrum, alhoewel we natuurlijk liever zien dat de winkels gebruikt worden waarvoor zij gebouwd zijn en wellicht zit er dan ook eens een pandje voor de HVV bij!

De resultaten van de bemoeienis van de vereniging met diverse stadse zaken zijn uiteenlopend. Direct of indirect konden we onze invloed uitoefenen op plannen voor de al te rigoureuze gevelverbouwing van de Stadschool aan de Markt en voor de glazen afsluiting van de arcaden van het Stadhuis. Liever hadden we die wijzigingen aan deze fraaie panden niet gezien, maar er is in ieder geval grotendeels gehoor gegeven aan de bezwaren en adviezen van de HVV en daar zijn we tevreden over. In het Jaarverslag over 2008 wordt uitgebreid verslag gedaan van alle werkzaamheden en overlegvormen op cultuurhistorisch gebied waarbij de HVV was betrokken. Het is goed te merken dat het historisch bewustzijn daarbij merkbaar toeneemt.

De stad is in beweging en we worden re-

gelmatig op allerlei plannen getrakteerd om Vlaardingen verrassend mooi op de kaart te krijgen. Uiteraard is het een goede zaak om Vlaardingen klaar te stomen voor de toekomst, voor ons nageslacht. En daarin moet historisch bewustzijn natuurlijk een grote rol spelen. Vlaardingen verdient het om een mooie stad te zijn! We kijken dan ook met belangstelling uit hoe verrassend een nieuw Stadskantoor en een vernieuwd Veerplein er uit gaan zien, hoe de voormalige Brandweerkazerne en de Watertoren er weer mooi bij zullen staan, welke verrassende ideeën voor de Touwbaan en het daar in de buurt staande voormalig postkantoor zullen worden ontvouwd. En er staat ons vast nog veel meer te wachten, een herzien Vlaardingen promotiefilmpje misschien? Wat plezierig zal het tenslotte zijn om in het vernieuwde historische Hof en Oranjepark even te kunnen ontspannen van alle dagelijkse activiteiten.

De Historische Vereniging zal alles natuurlijk wel kritisch blijven volgen en graag meedenken, waarbij we ons bewust zullen moeten zijn dat niet altijd alles kan zoals we het graag zouden willen. Maar voortgaan op deze weg, om zo een evenwichtig en historisch verantwoord geheel te realiseren, moet lukken.

Tot slot nodig ik u als leden weer uit om de Algemene Ledenvergadering te bezoeken en uw ideeën en vragen aan ons voor te leggen. Ik hoop u daar bij leven en gezondheid weer graag te ontmoeten.

Wout den Breems

Uitnodiging Algemene Ledenvergadering 2009

Het bestuur van de Historische Vereniging Vlaardingen nodigt de leden uit tot het bijwonen van een Algemene Ledenvergadering, die wordt gehouden op dinsdag 31 maart 2009 in de aula van het Lentiz/Groen van Prinstererlyceum, ingang Rotterdamseweg. De bijeenkomst vangt aan om 20.00 uur.

Agenda

- 1 Opening door de voorzitter.
- 2 Ingekomen stukken.
- 3 Mededelingen.
- 4 Notulen Algemene Ledenvergadering van 25 maart 2008.
(zie de pagina's 8-10 van dit Tijd-Schrift).
- 5 Jaarverslag secretaris.
(zie de pagina's 11-15 van dit Tijd-Schrift).
- 6 Financieel verslag 2008 en begroting 2009.
(los bijgevoegd).
- 7 Verslag Kascontrolecommissie en benoeming nieuwe Kascontrolecommissie.
- 8 Bestuursverkiezing.
Reglementair aftredend zijn de heren J. van Elk en E. van Rongen.
Beiden stellen zich herkiesbaar.
- 9 Rondvraag.
- 10 Sluiting gevolgd door pauze.

Na de pauze zal de Vlaardinger Pieter Kornelis van Ebscheuten in zijn herinneringen duiken en voorwerpen tonen uit zijn omvangrijke Vlaardingen-verzameling.

Peter de Jong, alias Pieter Kornelis van Ebscheuten tijdens de jubileum-bijeenkomst van de HVV op 20 januari 2008.
(Foto: HVV/Han van Elk)

Notulen Algemene Ledenvergadering 25 maart 2008

De 41e Algemene Ledenvergadering werd in aanwezigheid van 48 leden gehouden in het Wijkcentrum Holy te Vlaardingen.

Opening door de voorzitter

De vergadering werd geopend door de voorzitter, de heer W.C. den Breems, met een hartelijk welkom en de vermelding dat er ondanks het slechte weer toch een goede opkomst was. Het jaar 2007 was een enerverend jaar. Het begin van 2008 deed daar al niet voor onder. De vereniging doet de laatste tijd veel aan PR. Er zijn in het stadscentrum een drietal etalages van leegstaande panden volgehangen met historische foto's. In de werkgroep Vitalisering Binnenstad ontpopte zich het idee om winkelatalages van leegstaande verpauperde panden een beter aanzicht te geven. Het gevolg hiervan was, dat met financiële ondersteuning van, en in goede samenwerking met de gemeente Vlaardingen de HVV dit project gestalte heeft gegeven. En met succes! Het leverde de HVV al diverse nieuwe leden op. Dat echter niet iedereen zo enthousiast was over de etalages, bleek onlangs op een Vlaardingen site. Iemand die reageerde op een positief persbericht over de etalages vond maar dat de HVV 'watjes' waren met al die fotootjes en met het gemeentebestuur wel een erg enge band heeft gekregen. 'De HVV moet er bovenop gaan zitten en een harde strijd voeren aangaande het slechte monumentenbeleid van de gemeente Vlaardingen', aldus de reactie. Even dacht onze voorzitter: misschien heeft die persoon een tikkeltje gelijk, op twee fronten strijden ter verbetering van het aanzien van de stad kan toch geen kwaad? Natuurlijk zien wij ook met lede ogen dat een Huishoudschool wordt gesloopt en gezien de berichten in de pers dreigt hetzelfde voor de Oude Lijnbaan en enkele kerkgebouwen. Ook de aantasting van de gevel van Markt 47 en de

afsluiting van de arcaden bij het stadhuis zijn geen leuke zaken. We geven ons in ieder geval niet zonder slag of stoot gewonnen en houden al deze zaken nauwlettend in de gaten. Het overleg aangaande Vlaardingse monumenten ligt overigens heus niet stil. Sterker nog: het zit in de lift. Ook zijn er positieve ontwikkelingen voor het samenstellen van een lijst van beeldbepalende panden en de aanwijzing van een beschermd stadsgezicht. De restauratie van het Oude Thuis, het behoud van het Shellgebouw en de restauratie van de gebouwen aan het Emaus geeft goede moed. Daarnaast worden er in het maandelijks monumentenoverleg historische feiten en achtergronden ingebracht. Dit zijn allemaal zaken waar de HVV stevig mee in de weer is.

'Maar, beste HVV-ers we doen alles met plezier en hopen voor u als leden, maar wel degelijk ook voor alle Vlaardingers, op bevredigende resultaten ten aanzien van onze stad.'

Hiermee opent de voorzitter de vergadering.

Ingekomen stukken

Berichten van verhindering waren ontvangen van de volgende leden: de heer J. Anderson, mevrouw L. Bot-Don, de heer Don en mevrouw en de heer Van der Lee.

Mededelingen

De voorzitter meldde dat er een vraag was om in samenwerking met de gemeentelijk monumentenambtenaar, de heer J.G. Hoogerwaard, te komen tot één lijst van beeldbepalende panden in Vlaardingen. Op dit moment zijn er diverse lijsten van gemeentelijke monumenten in omloop. Ook wordt er hulp gevraagd bij het invoeren in de computer. Nu is de vraag of er onder de leden personen zijn die het zien zitten om deze lijsten na te kijken en ze op een PC in één bestand over te zetten. Wie hier

in geïnteresseerd is kan zich opgeven bij het bestuur. Tevens meldde de voorzitter dat er vanuit het Visserij & Vlaardings Museum is gevraagd of er leden zijn die mee willen werken aan een vragenlijst over de toekomst van het museum. Hiervoor kon men zich tijdens de pauze aanmelden.

Verder gaf de voorzitter aan dat de vereniging blij is met de aanstelling van de gemeentelijk monumentenambtenaar. Er zijn goede contacten, wat hoop geeft voor de toekomst.

Notulen Algemene Ledenvergadering van 10 april 2007

Notulen (als vermeld in Tijd-Schrift): mevrouw W. Hesse heeft een vraag over de geplande bustour voor ouderen. Het bestuur meldde dat door het drukke jubileumjaar en de vele bezigheden van het bestuur deze er in 2007 niet van is gekomen. Hopelijk zal de bustour in 2008 plaatsvinden.

De notulen worden hierna vastgesteld. Secretaris mevrouw G.H.J. Maat-Grijsen wordt bedankt voor het maken van het verslag.

Jaarverslag

De heer C. de Willigen vraagt hoe het nu staat met landgoed Hoogstad en of er nog verder ontwikkelingen zijn met de HVV. De voorzitter antwoordt hierop dat er een werkgroep is opgestart door mevrouw Y. Batenburg, om Hoogstad te behouden en dat dit niet onder de vlag van de HVV gebeurt. De bestuursleden de heren A. Ouwendijk en W.C. den Breems zijn hier als afgevaardigden van de het ServiceTeam VVV Vlaardingen en de HVV bij betrokken. Er komt een haalbaarheidsonderzoek, ook naar de commerciële mogelijkheden. Het is nu verder aan Waterweg Wonen om te inventariseren wat de mogelijkheden voor Hoogstad zijn.

Verder wordt de vraag gesteld of de gemeentelijk monumentenambtenaar, de heer J.G. Hoogerwaard, wel betrokken is bij Vlaardingen. Het bestuur kan hier met een volmon-

dig 'ja' op antwoorden.

Ook is er de vraag wat er gedaan wordt met de foto's die te zien zijn in de drie panden in het centrum van Vlaardingen. De foto's zijn eigendom van de HVV en blijven hangen tot de panden weer verhuurd worden. Geïnteresseerden kunnen ze dan tegen een redelijke vergoeding kopen.

Hierna wordt het Jaarverslag 2007 met dank aan de samenstellers door de vergadering akkoord bevonden.

Financieel verslag 2007 en begroting 2008

De heer C. de Willigen vraagt wat het 'depot PTT' inhoudt. De penningmeester legt uit dat het een voorschot is op de porto voor de te versturen poststukken, zoals Jaarboek en Tijd-Schrift. Tevens vraagt de heer De Willigen of de contributie van € 16.50 gehandhaafd blijft, of dat er niet eens een verhoging noodzakelijk is. Ook is er de vraag hoe het kan dat, ondanks de achteruitgang van het aantal leden, de bezittingen met € 2500,- zijn toegenomen. De penningmeester antwoordt dat dit kan omdat er donaties en schenkingen zijn gedaan, maar zeker ook door een zuinig financieel beleid. Zolang de vereniging toekomt met de huidige contributie zal deze niet verhoogd worden.

De heer H. van Teylingen vindt dit een compliment voor de penningmeester waard. De aanwezigen geven hierop met applaus hun waardering voor de penningmeester, waarmee tevens het verslag voor akkoord wordt bevonden.

Verslag Kascontrolecommissie en benoeming nieuwe Kascontrolecommissie

De leden van de Kascontrolecommissie, de heer M.J. v.d. Arend en mevrouw C. Kortleven, hebben de kas en boekhouding van de vereniging over het jaar 2007 gecontroleerd en akkoord bevonden. Het voorstel om de penningmeester en daarmee het bestuur voor het jaar 2007 te dechargeren wordt door de vergadering overgenomen.

Voor de Kascontrolecommissie treedt de heer M.J. v.d. Arend nu af. Mevrouw C. Kortleven en de heer F.W. Assenberg worden benoemd tot lid van de Kascontrolecommissie en de heer C. Zevenbergen tot reservelid.

Bestuursverkiezing

De reglementair aftredende bestuursleden, de heren W.C. den Breems en A. Ouwendijk, worden door de aanwezige leden herbenoemd.

Rondvraag

De heer Mostert vraagt of het pandje in de Kuiperstraat (het pand van de voormalige drukkerij Dorsman & Odé) een gemeentelijk monument is; het staat er vervallen bij. De voorzitter geeft aan dat dit pand eigendom is van een particulier en geen gemeentelijk monument is. De heer F.W. Assenberg merkt op dat de grond is verontreinigd en dat er geen toestemming is voor woningbouw, noch voor

een bedrijf, en dat het pand op instorten staat. De vraag zal worden overgebracht naar de heer J.G. Hoogerwaard.

De heer De Willigen wenst het bestuur veel succes in het komende verenigingsjaar.

Sluiting

De voorzitter beëindigt de vergadering en nodigt een ieder uit om nog een kopje koffie te drinken en wat na te praten, daar de geplande lezing voor na de pauze over de Vlaardingse Klederdrachten wegens afwezigheid van de inleidster geen doorgang kan vinden.

Het vervallen pand van de voormalige drukkerij Dorsman & Odé aan de Kuiperstraat.
(Foto: Jaco den Breems)

Jaarverslag 2008

Het totale aantal leden per 1 januari 2008 bedroeg 1324. In de loop van het jaar 2008 meldden zich 79 nieuwe leden aan, terwijl gedurende het jaar door opzegging en overlijden van 53 leden het lidmaatschap werd beëindigd. Met ingang van 1 januari 2009 telde de HVV 1350 leden.

De Algemene Ledenvergadering werd gehouden op 25 maart 2008 in het Wijkcentrum Holy.

Het verslag van deze bijeenkomst vindt u op de pagina's 8 en 10.

Het bestuur kent sinds de Algemene Ledenvergadering van 2008 de volgende samenstelling:

- W.C. (Wout) den Breems, voorzitter
- Mevr. G.H.J. (Anneke) Maat-Grijsen, secretaris
- A.W.J. (Arnold) Andriessen, penningmeester
- J. (Han) van Elk, ledenactiviteiten / Jaarboek
- E.A. (Ernst) Lohmann
- A. (Arie) Ouwendijk, coördinator ledenactiviteiten
- E. (Eric) van Rongen, ledenadministratie / eindredacteur Tijd-Schrift
- Notuliste van het bestuur is mevr. M. (Tineke) van der Hoek.

Het bestuur kwam in 2008 vier maal in vergadering bijeen, daarnaast verliep veel bestuurscommunicatie via e-mail. Op deze wijze kon vaak adequaat op bepaalde zaken worden gereageerd.

Mede gezien de vele activiteiten en de forse ledengroei kijken we met veel plezier terug op het jaar 2008. Een heuglijk moment deed zich voor tijdens de jaarlijkse Lintjesregen ter gelegenheid van Koninginnedag. Onze voorzitter Wout den Breems kreeg een Koninklijke onderscheiding voor zijn inspanningen voor de HVV, op Vlaardings historisch gebied, voor kerkelijk werk en vele jaren ondernemingsraad werk.

Er was ook verdriet te verwerken: in 2008

overleed Jacques van der Windt, secretaris van onze commissie Stad en Monument. Voor zover bekend zijn 20 leden door overlijden ons ontvallen. Het bestuur wenst de nabestaanden sterkte toe.

In de werkgroep Vitalisering Binnenstad heeft ons bestuurslid Arie Ouwendijk het idee gelanceerd om winketalages van leegstaande verpauperde panden een beter aanzicht te geven door het tentoonstellen van historische foto's. Het Projectbureau Binnenstad van de gemeente Vlaardingen heeft de HVV gevraagd dit idee uit te voeren en vanaf februari werden achtereenvolgens de etalages gevuld van het voormalig Leski-pand op de Hoogstraat, de etalages op de hoek Fransenstraat/Kuiperstraat waaraan ook het Visserij & Vlaardings Museum meewerkte, de Korte Hoogstraat en op het eerste gedeelte van de Hoogstraat i.s.m. collectioneur Peter de Jong. Het bracht onze vereniging op een positieve wijze onder de aandacht van het Vlaardingse winkeland publiek.

Financieel kan de HVV weer terug kijken op een gezond jaar. Mooie donaties van Stichting Fonds Schiedam Vlaardingen e.o., Delta-Port donatiefonds en de Gemeente Vlaardingen werden ontvangen voor de uitgave van het fotoboek 'Vlaardingen in Kleur'.

Helaas moeten we elk jaar weer wijzen op het innen van achterstallige contributie. Ook nu moesten we helaas hier weer veel energie in steken. Wat zou het toch geweldig zijn als we daar eens niets over zouden hoeven te schrijven!

Bestuursactiviteiten

In het jaar 2008 presenteerde de Historische Vereniging Vlaardingen zich op verschillende manifestaties: de Lentemarkt, het Loggerfestival, de ABC-markten aan de Fransenstraat, de Open Monumentendag en het afscheid van het Shell sportpark Vijfsluizen. Diverse bestuursleden waren aanwezig bij de jubileumactiviteiten van de archeologische werkgroep Heli-

De Remonstrantse kerk aan de Hoflaan. De voorgevel is inmiddels rigoreus veranderd en de torenspits is verdwenen. Dat laatste dreigde ook voor de kerk zelf, maar dat gaat gelukkig niet door.
(Foto: Stadsarchief Vlaardingen)

nium. Bijgewoond werden de uitreiking van de Geuzenpenning en de Hoogendijkprijs van de Vrienden van het Visserijmuseum, wiens ledenvergadering ook werd bijgewoond. Ook bij openingshandelingen van diverse tentoonstellingen en boekuitreikingen gaf de HVV acte de présence. Voor de cursus ‘Ken uw Stad’ werden door de voorzitter en penningmeester twee voordrachten gehouden. Door de stadsbibliotheek Vlaardingen worden plannen ontwikkeld voor het opzet-

ten van een Historisch Informatiepunt (HIP) waarbij ook de HVV is betrokken. Namens de HVV was onze voorzitter actief op velerlei fronten. Hij verzorgde stadswandelingen voor docenten van de Johannes Calvijnsschool, en voor de werkgroep toekomst Oude Lijnbaan waarin hij ook namens de HVV zitting heeft. Ook maakt hij deel uit van het Parkpanel, dat het college van burgemeester en wethouders adviseert bij het opknappen van het Hof en Oranjepark. Bij het adviseren voor een groene wandelroute gaf hij ook zijn medewerking. Zijn lezingen voor ‘Vrouwen van Nu’ en voor de ouderen van wijkgemeente Rehoboth werden druk bezocht. Over zijn visie op de stad

gaf de voorzitter een interview aan het blad ‘Musis’ en werkte hij mee aan de kalender van ‘Vele Vlaardingers één huis’. Voor het kwartaalblad ‘Watermerk’ van Waterweg Wonen verzorgde de voorzitter viermaal een artikel over oud-Vlaardingen. Ook in 2008 verzorgde de voorzitter weer namens de HVV een fotorubriek in Groot Vlaardingen. Hierop komen veel leuke reacties uit de Vlaardingse gemeenschap binnen. Regelmatig komen er via de website (www.hvv-vlaardingen.nl) vragen en opmerkingen. Vaak worden die vragen doorspeeld naar het Stadsarchief, waar de HVV goede contacten mee heeft.

Stadsontwikkeling
In de rubriek ‘Wetenswaardigheden’ in ons verenigingsblad Tijd-Schrift stonden het afgelopen jaar minder stadse zaken dan u gewend bent. Mede door drukke werkzaamheden kwam er niet altijd van deze rubriek te vullen. Het overleg door de bestuursleden Wout den Breems en Anneke Maat met de gemeente was er niet minder om en verloopt uitstekend. In vervolg op de laatste ‘Wetenswaardigheden’ in Tijd-Schrift 108 laten we hier een aantal zaken de revue passeren.
Onze oproep om alles in het werk te stellen de te verkopen PKN kerken, het Remonstrantse kerkgebouw aan de Hoflaan en de Rooms Katholieke kerk met zijn bijzondere klokkenstoel in de Westwijk te behouden voor sloop, heeft voor een klein deel en wellicht mede door de HVV-aandacht resultaat gehad. Alleen de Emmaüskerk en de Hoflaankerk zullen, zo als het er nu uit ziet, behouden blijven. Een droevig resultaat!
Daarnaast heeft de HVV veel aandacht geschonken aan het toekomstig Stadshotel aan de Markt. De bezwaren van de HVV tegen de verbouwing zijn meegenomen in de planvorming en de rigoureuze gevelaantasting van Markt 47 is van de baan is. Overigens zijn we nog niet echt gelukkig met het nieuwe plan,

maar het is de gunstigste oplossing. De HVV is ook niet blij met het afsluiten van de arcaden van het Stadhuis aan de Markt. Gelukkig is het college mee gegaan in de zienswijze van de HVV om in ieder geval de arcade onder het balkon aan de Marktzijde te kunnen openen. De actie van de HVV om het schoolgebouw aan de Willem Beukelszoonstraat aan te wijzen als gemeentelijk monument heeft een bevredigend resultaat gehad. College en gemeenteraad staan er volledig achter!
Het zou te veel zijn om alles waarover overleg is geweest uitgebreid toe te lichten. In willekeurige volgorde noemen we hier een aantal onderwerpen die deel uitmaken van de circa 30 onderwerpen die aan de orde zijn geweest en waaraan uitvoerend is meegewerkt: beschermd stadsgezicht, lijst beeldbepalende panden, begraafplaatsen Emaus en RK begraafplaats, Kroningslantaren, Markt 11 en Markt 47, kerken, Sunlightgebouw, schoolgebouwen, gebouw Dorsman en Odé, Oude Thuis en Touwbaan. We hopen natuurlijk op een goede voortzetting van het overleg.
Het historisch bewustzijn bij de Gemeente wordt steeds groter en we hopen natuurlijk dat het veel resultaat zal opleveren. In het juni-nummer van Tijd-Schrift hopen we u in de rubriek ‘Wetenswaardigheden’ weer verder verslag te doen.

Historische Publicaties
Wij kunnen ons verheugen in uitstekende redacties van Tijd-Schrift en Jaarboek. Met veel enthousiasme hebben zij zich ingespannen om weer mooie uitgaven het licht te doen zien.

Tijd-Schrift 107 bevatte behalve de jaarstukken een artikel van Sim Mostert over Joost Pot ‘de Slikkeveerse boer’ en dat van Bram Ruigrok over de trambaan in Holy.

In nummer 108 een artikel van Bas van Heere, ‘Mijn schooltijd 1939-1947’ waarin hij de herinneringen beschrijft van zijn schooltijd in de veertiger jaren van de vorige eeuw. Het

tweede artikel is van de heer L. Vogel met herinneringen van winkeliers en bewoners uit de Eendrachtstraat.

Geheel in het teken van de Open Monumentendag stond Tijd-Schrift 109, met als onderwerp ‘Sporen langs de tijdlijn van Vlaardingen’: sporen ter inspiratie met enkele gedichten, een toelichting over de Open Monumentendag, de tijdlijn in het beschermd gezicht van Vlaardingen door Gerard Hoogerwaard, over de Vlaardingen-cultuur van Eli van Toledo, het artikel over de Vettenoordse vloedpalen (een kunstproject met historische achtergrond) en tot slot een fraai geïllustreerd artikel: Met plaat en tekst langs het spoor van de Vlaardingse tijdlijn door Harm Jan Luth en Erika Verloop.

Het laatste Tijd-Schrift van dit jaar was nummer 110. Herman van der Lee, die onlangs overleed, schrijft in ‘Wij streven naar verbetering’ over de oprichting van de kuipersgezellenvereniging. M. den Admirant schrijft naar aanleiding van het boek ‘De Kostelooze School’ van schrijver en journalist Arie Pleysier. Het derde artikel gaat over de restauratie van de Oranjebeiaard te Vlaardingen door Arie Abbenes.

In november verscheen de 32ste uitgave van het Historisch Jaarboek Vlaardingen. Wederom een fraai boekwerk waar weer veel aandacht is besteed. Dit jaar één hoofdartikel: ‘Je kunt niet meer dan je best doen’. Hans Mathijssen beschrijft hierin de periode van mr. Jan Heusdens als burgemeester van Vlaardingen van 1947 tot 1975. Een bijzonder en interessant en biografisch artikel gezien de grote staat van dienst van burgemeester Jan Heusdens voor de stad Vlaardingen. De eerste exemplaren werden op 11 november tijdens een druk bezochte bijeenkomst uitgereikt aan burgemeester mr. T.P.J. Bruinsma en de heer mr. J.J. Heusdens, zoon van burgemeester J. Heusdens.

Zoals gebruikelijk bevat het jaarboek de

Kronieken. De Kroniek van 1957 werd samengesteld door mevrouw J.K. Bot. Mevrouw M. van Papeveld-Hörst schreef de Kroniek van 2007. Verder bevat de uitgave jaarverslagen van de Archeologische Werkgroep Helinium, de Sectie Stadsarchief en Archeologie, de Historische Vereniging Vlaardingen, het streekmuseum Jan Anderson en het Visserij & Vlaardings Museum.

Naast de reguliere uitgaven gaf de HVV in 2008 een bijzonder fotoboek uit: ‘Vlaardingen in kleur’, samengesteld door Frans Assenberg. Het is een mooi uitgevoerd lees- en kijkboek geworden met ingekleurde foto’s van Vlaardingen uit de jaren ’20 en ’30 van de vorige eeuw, de periode waarin dat soort foto’s populair waren. Uiteraard worden in de begeleidende teksten uitleg en allerlei wetenswaardigheden gepresenteerd.

Website

De website van de vereniging, www.hvv-vlaardingen.nl, mag zich verheugen in een redelijk constant aantal bezoekers. Op de website is informatie te vinden over de vereniging, over onze publicaties en over allerlei stadse zaken waar de HVV bij is betrokken. Ook geven belangstellenden zich geregeld via de website op als lid.

Commissies

Veel werk wordt verzet door de commissies en dit draagt in hoge mate bij aan functioneren en het aanzien van de Historische Vereniging Vlaardingen.

De redactiecommissies Jaarboek en Tijd-Schrift werkten met veel overgave om de HVV publicaties tijdig te laten verschijnen. Tijdens de presentatie van het Jaarboek 2008 nam coördinator Arij Maarleveld afscheid van de commissie. Het bestuur is hem zeer erkentelijk voor zijn vele inspanningen. Mevrouw Ellen Boonstra-de Jong heeft zijn taken over

genomen en we wensen haar veel succes toe.

Ook de Commissie Ledenactiviteiten heeft in 2008 veel werk verzet om mooie lezingen en excursies te verzorgen.

De eerste lezing van 2008, op dinsdag 22 januari in de Lyndraajer aan de Baanstraat, werd verzorgd door Stadsarcheoloog Tim de Ridder en ging over de Slag bij Vlaardingen, het Gat in de Markt en het DNA-onderzoek. Het was een goed verzorgd en boeiend verhaal waar veel belangstelling voor was.

Jan van de Voort vertelde op dinsdag 26 februari rond het thema ‘Vis moet zwemmen’ over de familie Hoogendijk (visserij en wijnimport) met een mooi overzicht en leuke illustraties. Ook dit was weer een goed bezochte bijeenkomst met ongeveer 70 personen in de aula van het Groen van Prinsterer.

De Algemene Ledenvergadering vond plaats op dinsdag 25 maart in Wijkcentrum Holy en werd door circa 50 personen bezocht. De avond werd afgesloten met gezellig napraten onder het genot van een kopje koffie. De geplande Klederdracht-voordracht kwam helaas te vervallen en werd verplaatst naar het najaar.

Op dinsdag 29 april namen Herman en Katrien van der Lee ons in woord en beeld mee naar de vroegere 1-mei-vieringen. In een vol Hoylede was het een bijzonder boeiende avond waar veel herinneringen de revue passeerden. De avond telde ruim 70 aanwezigen.

Op dinsdag 25 oktober hadden we de Klederdrachtavond met Hannie Baauw in zaal De Deel aan de Baarnhoeve, met een modeshow die door enkele basisschoolleerlingen en een aantal oud-leden van het Vlaardings Vissersvrouwenkoor werd gepresenteerd. Zo’n 75 aanwezigen genoten van deze Vlaardingse folklore.

Het jaar 2008 werd afgesloten op dinsdag 25 november met een lezing door Hans Mathijssen over onze bekende burgemeester Jan Heusdens, geïllustreerd met veel beeldmateri-

aal. Deze in de Burgerzaal van het Stadhuis gehouden lezing, waar zo’n 60 belangstellenden op waren afgekomen, werd afgesloten met het vertonen van enkele historische films uit de vijftiger jaren.

Op zaterdag 28 juni vertrok een volle bus voor de jaarlijkse excursie, dit keer naar Harderwijk. Tussen de rondleidingen in dit oude stadje door werd een prima lunch geserveerd. In de tweede helft van de middag kon ook op eigen gelegenheid Harderwijk nog even worden verkend of het plaatselijke Streekmuseum worden bezocht. Uiteraard werd door velen een bosje paling meegenomen naar onze Haringsstad.

De geplande najaarsexcursie naar Over-schie is wegens gebrek aan belangstelling niet doorgegaan.

De Commissie Stad en Monument werkt niet meer als commissie zoals we gewend waren. Na het stoppen van een aantal commissiele-den begin 2008 zijn de werkzaamheden door

de voorzitter namens het bestuur opgepakt, ondersteund door de secretaris. Het bestuur zal zich verder beraden hoe de commissie op-nieuw vorm te gaan geven. De huidige werkwijze bevalt overigens goed en is er regelmatig contact met de gemeente Vlaardingen over alle zaken zoals hiervoor beschreven. Oud-commissieleden en een tweetal deskundigen adviseren hierbij.

De Commissie Industrieel Erfgoed is een commissie in ruste. Waar nodig kan zij samenwerken met de Commissie Stad en Monument.

De Commissie Vissersmonument ziet toe op het onderhoud van het monument en blijft zich inspannen voor eenwaardigere plek voor het monument.

Woord van dank

Veel dank gaat uit naar alle vrijwilligers die actief zijn in de commissies. Eveneens is er veel waardering voor de bezorgers van het Jaarboek en Tijd-Schrift.

Historisch Informatiepunt

Op 10 maart opent de Stadsbibliotheek in het gebouw aan de Waalstraat op de tweede verdieping een Historisch Informatiepunt (HIP). De geheel vernieuwde etage zal door de Historische Vereniging, het Stadsarchief en het Visserij & Vlaardings museum voor een groot deel met historische informatie worden ingericht. Het is de bedoeling dat in de toekomst bij de Stadsbibliotheek allerhande informatie over Vlaardingen en doorverwijzingen naar verschillende archieven voorhanden zullen zijn. De HVV vult in aanvang een vitrine met eigen informatie en zal in de gang naar de HIP ruimte een foto expositie inrichten over allerlei Vlaardingen zaken.

“Gij hebt daar zo even mijn kousen gestolen”

Frans Assenberg

De verdeeldheid tussen de Patriotten en de Prinsgezinden vond in 1787 haar hoogtepunt in de aanhouding van prinses Wilhelmina bij de Goejanverwellesluis. ‘Vliegende legertjes’ dwongen stads- en dorpsbesturen hun macht en autoriteit in handen van de Patriotten te leggen. Met de komst van het Pruisische leger zochten de Patriotten hun heil in Frankrijk. Ook in Vlaardingen marcheerde zo’n legertje binnen en nam de touwtjes in handen. Het werd onrustig en schout, secretaris en notaris Toussein Woordhouder werd het slachtoffer in de overwinningsroes van de Prinsgezinden. Woningen van Patriotten werden geplunderd. De stad had grote schulden in 1790, niettemin bouwde men voor 14.000 gulden een nieuwe korenmolen. Tegen deze achtergrond speelde in Vlaardingen de diefstal zich af van een paar kousen en enkele andere zaken die een tuinder fataal werden.

Vlaardingen, eind 18e eeuw. Bij de substituut-baljuw mr. Albertus Henricus Engelbert van Banchem van Vlaardingen zijn in november 1790 klachten binnengekomen van turfdragers en zakkendragers. Zij droegen turf het huis van Cornelis van der Brugge binnen. Hun collega en tuinder, de 31- of 32 jarige Cornelis Vermeulen, had aldaar een paar kousen gestolen. Turfdrager Pieter van Heeren verklaarde later tegenover officier Van Banchem dat hij een dag eerder bij Van der Brugge tijdens zijn werk gehoord en gezien zou hebben dat Vermeulen door Verbrugge als volgt werd toegesproken: “Gij hebt daar zo even mijn kousen gestolen, geeft mij dezelve terug.” Na enige weigering heeft Vermeulen de kousen uit zijn “wammessie voor in de borst” gehaald en aan Van der

Brugge teruggegeven met de woorden “Geev mij de hand, laten wij maatjes zijn.” Ook verschijnen Cornelis Jurriaan Bakker en Arend Bos. Zij vertellen ieder apart dat zij gisteren in de namiddag langs het huis van Van der Brugge gingen en door hem werden aangesproken, terwijl die zei: “Daar gaat die verdoemde diev Cornelis Vermeulen, hij heeft daar op ‘t ogenblik mijn kousen, op het rakje hangende, gestolen.” De dertig jaar oude Van der Brugge verschijnt ook zelf op het justitiële toneel. Hij verklaart dat hij “gisteren maandag 29 november turf in zijn huis opdoende en bezig zijnde dezelve op zijn zolder te platten, gezien heeft dat Cornelis Vermeulen, zijnde turfdrager, desselvs zak met turf op zolder uitgestort hebbende, heeft gegreepen en met zig genomen een paar kousen, steekende dezelve voor in de borst van zijn wammessie, dat hij Van den Brugge hem daarop de trappen afgaande, was gevolgd en denzelven heeft aangesproken, zeggende: ‘Gij hebt daar zoo even mijn kousen gestolen, geev mij dezelve terug.’ ”Aanvankelijk weigert Vermeulen, maar hij haalt toch de kousen tevoorschijn en geeft ze aan de eigenaar terug. De kous is daarmee niet af...

Naar Schiedam

Als dit alles bij de Vlaardingse substituut-baljuw Van Banchem bekend is, verzoekt hij Vermeulen aan te mogen houden. Dat is makkelijker gezegd dan gedaan, want Vermeulen is hem gesmeerd. Naar Schiedam, zo blijkt later. In januari 1791 is de naam van Vermeulen weer te vinden in de Criminele Rollen. Het gaat nu om het kopen van lood en andere gestolen goederen. Nu worden Barend van Hees en zijn vrouw Keetje Goedenraad gehoord, eveneens ieder afzonderlijk. Zij verklaren dat enkele dagen ervoor een paar jongens hun stukken lood te koop hadden aangeboden. Alles bij elkaar betrof het ongeveer twintig pond. Zij hadden

het ingekocht voor één stuiver per pond. Over Cornelis Vermeulen weten zij niets en zij kennen hem ook niet. Zij hadden alleen het gerucht gehoord dat hij “een gemeen suppliant was”. Nogmaals probeert de substituut baljuw Vermeulen “van elders te ligten” en hem te arresteren. De heren schepenen gaan hiermee akkoord. Het is eind januari 1791 als er een missieve, een officieel schrijven, van de hoofd-officier uit Schiedam binnenkomt. In deze boodschap gaat het om de overbrenging van Cornelis Vermeulen naar Vlaardingen. Onze kousendief is dus naar Schiedam gevlucht en daar aangehouden.

Dezelfde dag wordt Vermeulen in voorlopige hechtenis gebracht en verhoord. Hij heeft driekwart jaar in Vlaardingen gewoond waar hij “tuinde” en zich ophield met allerlei soorten werk. Hij verklaart dat hij nooit iets van iemand heeft weggenomen. Een week of zeven á acht geleden is hij uit Vlaardingen vertrokken omdat hij “geen brood meer kon krijgen” en omdat hij door iedereen werd gehaat. Toen hij achter de kerk turf aan het

dragen was, werd hij verdacht van diefstal van kousen. Dit was eigenlijk een antwoord op een grapje van zijn maat die een hoed opzette en weer af deed, waarop hij de kousen pakte. Hij verklaart dat zijn vertrek naar Schiedam geen vlucht voor justitie was. De volgende dag wordt in deze zaak Willem van der Wind gehoord, hetgeen de affaire een andere wending geeft. Van der Wind deelt mee dat Vermeulen kort voor zijn vertrek uit Vlaardingen een pot met gesmolten lood op zijn kamer had staan. Hij had tegen Willem gezegd: “Ik heb het geld nodig, gaa dat voor mij verkopen”. Willem kon echter de zware pot niet dragen, waardoor de verkoop niet door ging. Van der Wind denkt dat Vermeulen de pot mee naar Schiedam heeft genomen. Willem heeft wel een stuk lood van negen pond voor Vermeulen verkocht aan Barend van Hees voor een stuiver per pond. Verder verklaart Van der Wind dat toen Vermeulen nog in de buurt van zijn moeder woonde, hij dikwijls met eenden thuis kwam. Het lijkt niet waarschijnlijk dat deze dieren bij die gelegenheid nog leefden.

Vlaardingen op de kaart van Krukus uit 1712. Buiten het stadscentrum liggen de tuinen.

De turfdrager.
Detail uit: ‘Prentenboek: een ijverige hand vindt werk door ‘t gansche land / door J. Schenkman ; [houtgravures van Pieter van Arum]’,
Koninklijke Bibliotheek

Ook kwam hij thuis met een zak kool. Dat was een dag of zes voor zijn vertrek van hier. De zak kon Vermeulen amper dragen en hij was er dan ook mee gestruikeld.

Het beest met de lange hals

Willem van der Wind weet nog meer van de handel en wandel van onze kousendief te vertellen: zoals het mee naar huis nemen van een groot beest met een lange hals. Het geschoten dier werd van zijn witte veren ontdaan. Die veren werden in een zak gestopt, het vlees werd in het huis van Vermeulen klaar gemaakt en gegeten door hem en zijn vrouw, door de vader van Willem en zijn vrouw, door Bart van der Lee en zijn vrouw en door Tieme Groenendijk met zijn echtgenote. Ook Willem van der Wind's zuster Kaat heeft van het dier zitten eten. Het moet een grote vogel geweest zijn, want het illustere gezelschap kon de bout niet op... Ook ene Pieter Droppert was bij de maaltijd aanwezig. Droppert staat net als Vermeulen als een dief te boek. Hij zou diverse malen kledingstukken hebben gestolen.

Als Vermeulen voor de tweede keer wordt verhoord en aan hem de vraag wordt gesteld waarom hij zo gehaat wordt in Vlaardingen, antwoordt hij dat dat vanwege de diefstal van de kousen is. De zakkendragers hadden bij de burgemeester over hem geklaagd. Ze wilden niet met hem samenwerken. De haat is volgens hem niet ontstaan door slecht gedrag want “dat heb ik nooit geweest.” Ook het plegen van diefstallen is er volgens hem geen oorzaak van. Want, zegt hij “daar heb ik mij nooit aan overgegeven en niemand heeft een duit op mijn te pretenderen.” Nogmaals komt de kousenkwestie aan de orde. Vermeulen laat wederom weten dat dat een grap is geweest. Geen “dieverij”. Hij laat het aan de heren over om te bepalen of hij strafbaar is. Op de vraag of hij niet vindt dat hij meer strafbaar is omdat één en ander plaatsvond bij iemand in wiens dienst hij was, zegt Vermeulen: “Dat kwam dat er iets in ‘t hoofd was, anders had het niet

gebeurt.” De diefstallen zouden niet de reden zijn geweest van zijn vertrek uit Vlaardingen. Andere diefstallen heeft hij niet gepleegd. In Vlaardingen had hij alleen omgang met zijn collega-zakkendragers. Over Pieter Droppert zegt hij dat hij die wel kende omdat hij met hem had samengewerkt voordat hij in zijn dienst was getreden. “Ik heb eens voor een gulden of zes werk aan hem aanbesteed.” Van de diefstallen van Droppert weet hij niets want hij liet zich met dergelijke zaken nooit in. De verklaringen worden door hem ondertekend met een merk.

Vervolgens wordt Vermeulen ondervraagd over het schieten van de zwaan en het stelen van een ton haring, enige tijd geleden. Ook de pot met lood komt aan de orde en of hij de Schiedamse loodgieter Faber kende. Vermeulen ontkent echter. Hij geeft alleen de naam op van zijn tante in Schiedam, die oud ijzer en lorren verkoopt. Zij heet Lena Schoonmeyer en woont “aan de IJslanse Brug”. Vermeulen wordt na de verhoren weer in voorlopige hechtenis geplaatst. Pieter Droppert, ook hij is tuinder van beroep, woonachtig in Schiedam en 31 of 32 jaar oud, wordt dan aan de tand gevoeld naar aanleiding van de uitlatingen van Willem van der Wind over “het maal van ‘t grote beest” Volgens Droppert ging het om “een makke gans” die Vermeulen achter een woning had geschoten. Er van gegeten hadden Kaat van der Wind, Cornelis Vermeulen en zijn vrouw en Tyme Groenendijk en zijn vrouw, die niet hadden gegeten maar er alleen van geproefd. Bart van der Lee is wel komen

kijken, maar heeft er niets van gegeten. Een pot met lood had Droppert nooit gezien. Van het verhuizen van Vermeulen weet hij alleen dat Bart van der Lee zijn zwager had geholpen te verhuizen naar Schiedam “zoo bij dag als bij ontijde en ‘snagts.” Over het in de loop van het jaar gestolen spek van Tieme Mojet, waaraan Vermeulen eveneens schuldig wordt geacht, weet Droppert alleen dat toen het gerucht hierover ging, de weduwe Van der Wind “één en andermaal” een pot gesmolten vet van Vermeulen heeft gekregen. Vermeulen had wel eens tegen hem gezegd: “Ik weet wel wijn te krijgen.” Droppert wist echter niet waar hij die vandaan zou hebben gehaald. Willem van der Wind wordt dan ook “oven gehaald.” Zowel hij als Droppert blijven bij hun verklaringen jegens Vermeulen. Pieter Droppert verzoekt dan aan de substituut-baljuw of zijn vader Ary Droppert bij hem in de gevangenis mag komen om met hem te praten. De officier belooft hem de vraag aan de schepenen voor te leggen. Nadat beide heren weer in besloten hechtenis zijn geplaatst, brengt de substituut-aljuw het verzoek aan de schepenen over. De schepenen laten de afhandeling van deze vraag over aan de substituut-aljuw. “Ter discretie”.

De substituut-baljuw Van Banchem vraagt aan de schepenen of er nu redenen genoeg zijn om de gevangene meer dan een maand of langer gedetineerd te houden. Deze heren besluiten dat zij “in tijd en wijlen daar van de nodige verklaringen aan de substituut-baljuw “om te dienen en te strekken en zoo ‘t behoort”. In

februari 1791 maakt Teuntje van den Berg, de vijftigjarige weduwe van Ary van der Wind en van beroep wollennaister, de gang naar de rechtszaal, die in het raadhuis op de Markt in Vlaardingen zal zijn geweest. Zij zit in voorlopige hechtenis, verdacht van heling van gestolen goederen. Zij weet niet precies wanneer Pieter Droppert bij haar kwam wonen. Ook niet of dat met Kerstmis 1790 geweest zou zijn. Van zijn diefstallen weet zij niets. Teuntje weet alleen iets af van de diefstallen van het goed van Jan Klink omdat hij toen bij haar woonde. Hij blijkt maar twee maal “goed” bij haar thuis te hebben gebracht. Op de vraag of Droppert een goede verstandhouding met zijn meisje had, antwoordt de weduwe dat het een tijdje “af” is geweest, maar dat het nu weer goed is. Ook met zijn vader had Droppert, in de tijd dat hij bij haar woonde, contact. Zoon Willem van de weduwe Van den Berg had gezegd dat zijn moeder wel degelijk van de diefstallen op de hoogte was. De vraag wordt daarop gesteld of zij in zijn aanwezigheid staande durft te houden dat zij er niets vanaf wist? “Ja”, zegt ze, “want hij bejokt mij.” Bij een eerder verhoor zou zij “de regte waarheid” hebben gezegd. Zij erkent niet dat zij is een “zeer slecht vrouwspersoon van een aller schandelijkst gedrag, want zij heeft de jongens er niet op uit gestuurd, zij deden het tegen mijn zin en wil.” Van de medeplichtigheid van haar zoon Willem weet zij niets. Slechts uit armoede heeft zij haar aandeel in de diefstallen in ontvangst genomen. Wel vindt de weduwe Van den Berg zich medeplichtig omdat zij geld heeft aangenomen en de dieven onderdak heeft verleend. Maar, voert zij ter verdediging aan: “Zij hebben het tegen mijn wil gedaan. Ik wens dat je mij genadig mag zijn, ik heb het uit armoede gedaan.” Van Banchem stelt haar dan nog vragen over haar dochter Kaatje die ook van het gestolen goed “heeft genoten”. Net als haar moeder zou zij gezegd hebben dat de spullen weer terug naar de eigenaar moesten.

“Lattooy ging hierna naar de vrouw van Vermeulen die toen in het huis woonde dat de “Paardenstal” werd genoemd. Dit huis stond in een steeg die uitkwam op de Waal.” Deze gravure naar een aquarel van Pronk geeft een indruk hoe de Waal er omstreeks 1743 uitzag, dus in de tijd waarin dit verhaal speelt.

De riek

Het verhaal van Cornelis, of Kees, Vermeulen en zijn activiteiten is nog niet uit. Nu zijn het weer ene Gerrit Floore Lattooy, Willem de Ronde en Ariaantje Westerdijk die ten laste van Vermeulen verklaringen afleggen. Lattooy deelt mee dat hij op een dag in augustus 1790 rond half elf in de ochtend aan het werk was op de Waal bij het brandspuithuisje in dienst van de stad. Hij was daar bezig de goten te vegen en het vuil van de straten te halen. Toen hij daar mee klaar was is hij naar “agter de Nieuwe Tuynen” gegaan om daar hetzelfde werk te gaan doen. Echter, hij had vergeten een riek mee te nemen die hij tegen het brandspuithuisje had laten staan. Lattooy ging terug om de riek te halen maar die was verdwenen. Hij sprak er Ariaantje Westerdijk op aan die er in de buurt woonde. Zij had gezien dat Cornelis Vermeulen de riek meenam. Lattooy ging hierna naar de vrouw van Vermeulen die toen in het huis woonde dat de “Paardenstal” werd genoemd. Dit huis stond in een steeg die uitkwam op de Waal. De bezoeker vroeg aan de vrouw van Vermeulen of haar man thuis was. Mevrouw Vermeulen wist niets van de riek. Volgens haar werkte Cornelis op de tuin van Hoogvliet. Lattooy ging naar de tuin van Hoogvliet aan de Liesveldschelaan die echter gesloten bleek. Twee dagen later ontmoette Lattooy Vermeulen in het Achterom, een soort straat achter de Hoogstraat ter hoogte van de huidige Kuiperstraat, dichtbij de Waal. Hij vroeg hem de riek terug, maar Vermeulen zei dat hij hem kon halen in de tuin van Hoogvliet.

Weer twee dagen later ontmoette hij bij de Visbank zijn collega Willem de Ronde. Lattooy stelde hem voor samen in de tuin de riek terug te gaan halen. Op de tuin waren Cornelis en zijn vader aan het werk. De riek stond in het schuurtje waaruit ze dit stuk gereedschap hebben meegenomen. De Ronde bevestigt deze lezing. Aryaantje Westerdijk is het er ook mee eens zeggende dat “Cees de

tuynder” de riek had meegenomen. Een week later ondervraagt de substituut Vermeulen opnieuw. De tuinder blijft bij zijn eerdere verklaringen: “Wat ik gezegd heb is waar.” Alleen de diefstal van de kousen rekent hij zichzelf aan maar alles onder het motto “meer gedronken als rechthout, anders zou het niet hebben gebeurd.” en “daar zat wat in het hoofd.” Over de diefstal van de riek zegt hij dat hij dacht dat iemand hem vergeten was. Zijn vrouw zou tegen degene die er navraag naar kwam doen, zeggen dat het ding op de tuin van Hoogvliet was. Hij wil echter niet beweren dat ook dit een grap was, want hij dacht dat de riek van Dirk van den Bosch was, die met de praam vaart. Op de vraag of hij het terecht vindt dat de zakkendragers over hem hebben geklaagd antwoordt hij dat dat van die kousen zeker is dat hij ze gestolen heeft, maar dat van die riek was niet met die intentie gedaan. Een pot met lood heeft hij nooit gehad en hij wilde die ook niet door Willem van der Wind laten verkopen. De substituut wijst hem op de mogelijkheid van een scherp verhoor en verzoekt de ondervragingen te sluiten.

De schepenen besluiten te wachten tot een volgende vergadering. Vermeulen verdwijnt weer in besloten hechtenis. Op 21 februari 1791 verzoekt de substituut-baljuw alle middelen gereed te maken voor een scherp verhoor (de pijnbank), ten einde Vermeulen daarmee te dreigen of ook daadwerkelijk te gebruiken. Nogmaals ontkent Cornelis de diefstal van de riek en hij heeft geen weet van lood. Hij heeft niets anders gestolen. De substituut dreigt de gevangene daarop met een “scherp examen”, maar onze Cornelis, of Cees, blijft bij zijn “infame en halsstarrige leugens” waarna hij weer in hechtenis wordt gebracht. De pijnbank komt er niet aan te pas als er vonnis wordt gewezen. De substituut-baljuw eist dat de uit Schiedam afkomstige tuinder Cornelis Vermeulen, oud 32 jaar, zal worden gebracht op het schavot dat voor het raadhuis is opgericht en aldaar

met de roeden zal worden gezeseld. Voorts zal hij worden verbannen uit Holland en West-Friesland voor de tijd van zes jaren. Hij moet binnen 24 uur vertrekken. Als hij binnen die tijd terugkomt zal hij nog zwaarder worden gestraft. Bovendien moet hij de kosten van het proces betalen. De schepenen zijn het met de substituut eens en vonnissen overeenkomstig. De diefstal van een paar kousen wordt hem derhalve streng aangerekend. Schopenhauer zou ooit geschreven hebben dat “de nood de gesel van het volk is”. Deze geschiedenis lijkt daarvan min of meer het trieste bewijs.

Bronnen:

Criminele Rollen. Oud Rechterlijk Archief. Stadsarchief Vlaardingen. Inventaris nummer 18. diverse nummers.

‘Calendarium van de geschiedenis van Vlaar-

dingen (3900 – 2006)’, door sectie Stadsarchief en Archeologie, Gemeente Vlaardingen, (H.J. Luth, J.A.C. Mathijssen en T. de Ridder).

C. Postma, ‘Korte geschiedenis van Vlaardingen’, Vlaardingen, 1958.

P. van West, ‘Vlaardingen en Vlaardinger-Ambacht, voorheen en thans,’ Vlaardingen 1910.

Klapper op Transportregisters, Oud Rechterlijk Archief, deel 86, nummer 475, Stadsarchief Vlaardingen.

J.H. Van Linden van den Heuvell en J. Hoogendijk Kzn., ‘De Regeering van Vlaardingen’, ‘s Gravenhage 1913.

De Grote Kerk, de Markt en het stadhuis. Gravure naar een aquarel van Pronk uit 1743.

Sporen van oud Vlaardingen voorheen en thans in 1938

Wout den Breems

Met regelmaat worden in Vlaardingen stadswandelingen georganiseerd waar altijd veel belangstelling voor is. Het zijn uitstekende visuele momenten om de historie van de stad je eigen te maken. In de (vermoedelijk) Nieuwe Vlaardingsche Courant van 19 september 1938 wordt door een verslaggever van die krant verslag gedaan van een stadswandeling. Integraal heb ik voor u deze wandeling overgenomen. Het is de moeite waard en ook leerzaam, want wist u dat de Rijkestraat ‘Ka-steeg’ heette? En meester De Groot een knap wiskundige was? Een prettige wandeling toegewenst.

‘Vanwege de Vlaardingse Oudheidkamer en Visscherijmuseum werd Zaterdagmiddag een wandeling gedaan van de Markt, door eenige aangrenzende straten, langs Dayer en Westhavenkade naar het Museum in het Handelsgebouw. Op deze wandeling, waarvoor veel belangstelling bestond, werd door den heer J. H. van Linden van den Heuvell tal van bijzonderheden verteld van verschillende panden en hunne bewoners in vroeger en later tijd en niemand is beter in staat dan hij om het verleden van het oude Vlaardingen voor zijn hoorders te doen herleven.

De deelnemers kwamen om 3 uur voor het Stadhuis te zamen en al direct naast het Stadhuis stond men voor een pand, waar reeds in 1608 een herberg was gevestigd. Althans het is bekend, dat toen de Lotharinger Martin Montigny de herberg “t Hemelrijk” overnam deze noemde “De Kaetsbaan”. In 1810 woont daar de familie Kikkert, later Dr. Voogd en van 1895-1898 burgemeester Verploegh Chassé.

De timmermanswinkel van den heer A. J. Verstevee was vroeger de apotheek van De-

nier van der Gon, later Zembush.

Men ging vervolgens de Breede Steeg af en stond voor wat eens, tot 1850, de woning was van Burgemeester H. L. van Linden van den Heuvell, later de beroemde kostschool van J. C. Olivier, ten slot te de school van Vosbergen, enz.

Men ging weer terug naar de Markt, waar bij de Kerksteeg, vroeger Gippsteeg of Anzensteeg genoemd, eenige oude panden staan: eerst het huis van de dames De Groot, dochters van Meester de Groot, een knap wiskundige, vervolgens het huis van de dames Spruyt, eens de fijnste banketbakkerij van Vlaardingen, en ten slotte het huis van Notaris Verkade tot 1848, daarna tot 1896 van Mr. J. H. Knottenbelt, later het kantoor der dames Kikkert.

De “Stadsschool”, zoo zij spreken kon, zou ook veel kunnen vertellen uit den tijd toen zij nog de school van Meester De Groot was, later gymnastiekzaal, Schutterij-lokaal, Nutsbibliotheek, enz., enz.

Verder werd nog gekeken naar de plaats waar eenmaal het Oude Weeshuis stond, waarna men de Smalle Havenstraat doorwandelde, den gevel in het wijnpakhuis van Gebr. Boer bekeek, om in de Vleersteeg 35 voor het huis van Pieter Adriaanse Raep, geb. te Amsterdam 1581, overleden 1666, kapitein der schutterij, alhier, eenige, oogenblikken stil te staan.

In de Zalmsteeg werd herinnerd aan de herberg “De Zalm”, waarna op de Westhavenkade de gevel van het pand van de heer Goedknegt bekeken en besproken werd, en werd herinnerd aan het Verkooplokaal en het Stadsmagazijn, eenige jaren geleden onder sloopers hand gevallen.

Het huis van den Wijnkooper Schadd, later van Dr. Hoogenboom, aan de Lijnstraat, thans muziekschool van Toonkunst enz., werd besproken, alsmede in die straat de oude herberg “Het paard zijn bek”.

Bij het pand Landstraat 2, waar zich een “hooge-vloed-steen” bevindt, werd herinnerd aan den vloed van 14 Nov. 1775 en andere. In de Rijkestraat, (Ka-steeg) woonde in 1611 Willem Pietersz. Rijck en bevond zich het Hofje van Polderman.

Bij het pand Vossenstraat 14 werden de deelnemers weer herinnerd aan hoge vloed van 1775 en 1682. Bij de Vossenstraat, de vroegere Kruikensteeg, herinnerde spreker aan de Gez. Kruyck, die er in 1731 woonden waar nu het nieuwe Postkantoor gaat verrijzen. Verder aan volgende bewoners: de familie Van der Werft, Andr ‘s van den Ham, H.P. van der Drift, L.P. van der Drift en C.A. van Buuren van Heijst.

Niet vergeten werd te bespreken het huis van Den Breems, later van de familie Poortman en deszelfs beschilderingen. Maar vooral

Hoek Landstraat/Zomerstraat. De ‘hoogevloed-steen’ zit links naast de deur. (Foto: Stadsarchief Vlaardingen)

bij het huidige postkantoor wist spreker heel wat te vertellen. Op deze plaats toch stichtte een zijner voorvaderen; de heer Abraham van der Linden in de eerste helft der 18e eeuw een huis, dat een beschildering bevatte van Gerard Sanders, een beroemde schilder. Na den dood van de Wed. A. van der Linden in 1787 werd het huis bewoond door de familie Van Buuren van Heijst, daarna door Van der Drift. Van hem huurde de Gemeente de koepel en zijkamer van 1840-1858 voor Kantongerecht. Achtereenvolgens woonden er L. Westerdijk (Leen Lek) tot 1864, Anna Elizabeth Hoogendijk, wed. J.G. Betz, A. van Linden van den Heuvell (1864-1869). In 1885 werd het postkantoor, dat in 1907 in den huidige vorm werd verbouwd.

Na het Postkantoor kwam de schuur der Visscherij-armen aan de beurt en ten slotte het “jagerij-pakhuis” thans het voorm. kantoor van de firma De Zeeuw & Van Raalt.

In het Museum werden tal van prenten en foto’s bekeken van het bezichtigde stadsge-deelte in vroeger en later tijd, waarbij natuurlijk nog heel wat te vertellen viel.

Het was een geslaagde excursie.”

Gevelsteen van het Raephuis, getekend door A. Bijl Mz en het huis in de Vleersteeg (Foto: Stadsarchief Vlaardingen)

Voor IJsmoppen moet je in Vlaardingen zijn

Wout den Breems

Waar zijn ze gebleven, die strenge winters van toen? Toen de Vlaardingsevaart er wekenlang dichtgevroren bij lag en de stoere afstandsrijders op hun stalen noren richting Vlaardingen koersten. Een gezegde luidt, dat je pas echt kunt schaatsen als je in Vlaardingen bent geweest. Maar waarom nou Vlaardingen? Vanwege de Vlaardingse 'IJsmoppen', een beroemd koekje dat de barre tocht meer dan waard was...

Al in het verre verleden kwam men, als het maar even mogelijk was om op de Vaart te schaatsen, naar Vlaardingen om de alom bekende Vlaardingse IJsmoppen te kopen. Op de houten Friese doorlopers, het leertje strak om de hiel en de oranje veter stevig om de voet gebonden. Je kon anders flink door je enkels gaan.

Volgens oude gewoontes kwamen vooral de Westlandse tuinders, als zij uitgevroren waren en hun werk niet meer konden doen,

naar Vlaardingen om koekjes te kopen. De IJsmop is een vrij hard koekje met een anijsachtige smaak. Het recept is alleen bij bakker Hazenberg aan de Hoogstraat bekend en zelfs notarieel vastgelegd. Bakker Hazenberg heeft het recept in 1968 van zijn voorganger Verburg gekregen, die het weer had van bakker Rotschenk en hij weer van eerdere bakkers die aan de Hoogstraat hun nering hadden.

Pikketanissie

Veelal kwamen de westlanders in een sliert achter elkaar, verbonden door een lange stok naar Vlaardingen. De ruggen gekromd en elke slag gelijk en stijlvol uitgevoerd, volgens de oude traditie. Op de heenreis was die stok waarschijnlijk niet nodig. De toren van de Roomse Kerk tegenover de bakker was immers al van verre te zien en de schaatsers waren nog fris. Maar op de thuisreis kwam de stok nogal eens goed van pas. Naast de bakkerij is namelijk het café 'De Kroon' gevestigd en een 'pikketanissie' ging er altijd wel in met die koude. Was de jenever, vieux, of schelvispe-

keltje eenmaal naar de benen gezakt, dan was de stok een grote steun voor de schaatsers. Later deed ook de taxi goede zaken. Het was dan spitsuur bij de telefoon in het café en bij de bakker. Of men belde naar het thuisfront: "hallo, met mij. Het ijs is zo ontzettend slecht. Nee, we zijn net in Vlaardingen. Kan je ons misschien komen ophalen?"

Natuurlijk waren er ook sportieve schaatsers die direct na aankoop van de moppen keurig huiswaarts keerden. Zij konden onderweg energie op doen bij een 'koek en sopie kraampje', waar erwtensoep en warme worst werd verkocht.

Oproep

Indien het ijs van de Vlaardingse vaart voldoende dik is, aanvaart men de tocht naar Vlaardingen. Men koopt een zak Vlaardingse ijsmoppen, neemt een pikketanissie in de kroeg en aanvaardt de terugreis, met aan de broekriem een boerenzakdoek gevuld met ijsmoppen. Heel thuis gebracht is dit het bewijs in Vlaardingen te zijn geweest.

Dit jaar hebben we allemaal weer kunnen genieten van natuurijs... Ook hebben wij onderzonden dat de Vlaardingse ijsmoppentraditie nog steeds (en dat al sinds mensenheugenis) springlevend is. Dit heeft ons geïnspireerd om een boek te gaan schrijven over de geschiedenis van deze oer-Westlandse traditie.

De bakkers verhalen zijn bij ons bekend, maar wij doen een oproep om alle ijsmoppenverhalen die in het Westland leven op te schrijven (indien mogelijk met foto's en andere bewijsstukken) en dit op te sturen naar ons. Wij zullen alles uitzoeken, en zeggen toe dat van alle anekdotes die het boek halen, de inzender een gratis boek toegezonden krijgt.

Rode zakdoek

Een vergelijkbare tocht met die van Vlaardingen is de schaatstocht naar Gouda. Daar gingen men naar toe om Goudse pijpen te kopen. Om te kunnen bewijzen dat men in Gouda was geweest, werd de pijp bewaard onder de pet of muts. Dan kon de tocht naar huis weer aanvangen, onder de vele bruggen door. Om aan te kunnen tonen dat men in Vlaardingen was geweest, werden de koekjes in een rode zakdoek verpakt en op de heup gebonden. Het was de kunst om de pijpen of koekjes heel thuis te brengen. Maar of dat altijd lukte?

U kunt uw verhalen opsturen naar:
Frank en Gertruud Hazenberg
Hoogstraat 13
3131 BL Vlaardingen
mailen mag ook: johnnythefox@zonnet.nl

Ledenactiviteiten

De eerste twee lezingen van dit jaar zitten er alweer op, maar er staan nog diverse activiteiten op het programma.

De volgende bijeenkomst is de **Algemene Ledenvergadering**, op **dinsdag 31 maart** in (let op!) de aula van het Groen van Prinstererlyceum (Lentiz-College) aan de Rotterdamseweg. Na de pauze zijn ook niet-leden welkom om te luisteren naar Pieter Kornelis van Ebscheuten, die in zijn herinneringen zal duiken. Hij zal daarbij ongetwijfeld een aantal oud-Vlaardingse voorwerpen tonen, die onderdeel zijn van zijn kleine Museum aan de Havenstraat. Ook brengt hij mogelijk nog een (voor hem) onbekend voorwerp mee, waarvan hij wellicht die avond zal leren wat het is en waarvoor het vroeger in Vlaardingen gebruikt werd. We zijn benieuwd. Aanvang 20.00 uur - zaal open vanaf 19.45 uur.

De laatste lezing wordt gehouden op **dinsdag 21 april** a.s. Deze avond eens een échte lezing (met bijbehorende afbeeldingen uit de Vlaardingse Atlas) over de Vlaardingse geschiedenis, op boeiende wijze verteld door onze eigen Stadsarchivaris Harm Jan Luth.

Een (groot) aantal hoogtepunten (noemen we tegenwoordig vaak een 'Canon') uit het Vlaardingse Calendarium komt daarbij aan de orde. En nu dan ook volgens écht de laatst bekendgeworden gegevens, waarmee bij voorbeeld de daders van de Grote Stadsbrand in 1574 écht 'ontmaskerd' zullen worden (misschien kunnen we dan de vete met onze buurgemeente eens vergeten?).

Deze lezing wordt gehouden in de grote zaal van de Marnixflat aan de Marnixlaan, Westwijk. Parkeer-advies: aan de overzijde van de straat, bij het Gezinsvervangend tehuis. De aanvang is 20.00 uur, en de zaal geopend vanaf 19.45 uur.

Op **zaterdag 27 juni** plannen we weer ons jaarlijkse 'uitje' met de touringcar van De

Vlaerdinger. We gaan dit keer een stukje van de Nieuwe Hollandse Waterline bekijken, waarvoor we in 2007 al enthousiast werden. En terecht: de bus was door ons summiere stukje in vorig Tijd-Schrift al voor bijna de helft gevuld, dus laat u binnenkort vooral even weten dat u óók mee wilt!

Tijdens deze excursie nemen we een kijkje binnen de zgn. 'verboden kringen'. In de afgelopen jaren is er een toenemende belangstelling voor de Nieuwe Hollandse Waterlinie. Terwijl de forten nu vooral de aandacht trekken als indrukwekkende bouwwerken - overblijfselen van een grote defensie-inspanning vanaf 1815 - is het wezen van de waterlinie gelegen in een uitgekiend waterstaatkundig werk van watergangen, dijken en sluizen. Hiermee kon een strook land, 85 km lang en van wisselende breedte, onder water worden gezet. Een laag water van ongeveer 30 centimeter maakt zulk een gebied onbevaarbaar en onbegaanbaar. De forten dienen 'slechts' ter verdediging van die gedeelten die niet onderwater kunnen worden gezet, zoals dijken, spoorwegen en rivieren. Om het schootsveld rondom de forten te handhaven, mocht er tot een bepaalde afstand om de forten niet in steen worden gebouwd: de 'verboden kringen'. Daarbinnen moest alles snel kunnen worden omgehakt of platgebrand.

In de Tweede Wereldoorlog bleek dat de Waterlinie haar strategische betekenis heeft verloren. In aansluiting daarop werd in 1952 de Ontmantelingswet aangenomen. Sindsdien zijn de forten nog maar van beperkt militair belang. Mede door de nu toegestane begroeiing is er een indrukwekkende rij landschapselementen ten oosten van de stad Utrecht ontstaan. Door haar grote cultuurhistorische, biologische en recreatieve waarde is zij het waard in samenhang te worden behouden en te worden gekoesterd als nationaal erfgoed.

Tijdens deze excursie krijgt u een kijkje in het centrale gedeelte van de waterlinie. Enige forten en andere sleutelpunten in de omge-

ving van Utrecht worden per bus bezocht. Een deskundige gids vertelt u krijgs- en waterstaatkundige wetenswaardigheden. In de middagpauze zal uw courage (moed) worden gesterkt door een soldatenmaal in het Werk aan de Uitweg. Deze excursie wordt afgesloten met een rondleiding door Fort Rhijnauwen bij Bunnik / Utrecht, en de rest van het programma moet u gewoon 'ondergaan'!

De deelname-kosten bedragen ook dit jaar (nog steeds) € 37,50 per persoon (lid of partner) en voor introducés bedragen die € 42,50 p.p. U kunt zich opgeven door dit bedrag over te maken op de rekening 750978 t.n.v. Penningmeester Historische Vereniging te Vlaardingen, o.v.v. 'Excursie juni'.

Na de zomer volgt dan op **zaterdag 27 september** onze (kleine) najaars-excursie, waarvoor we dit keer een kijkje gaan nemen in de botanische tuin van de TU in Delft. Ook daarvoor kunt u zich vanaf heden (maar graag vóór 1 september) al aanmelden door overmaking van € 2,50 per persoon op de hierboven genoemde rekening, onder vermelding van 'Excursie Delft'. Nadere informatie ontvangen de deelnemers bijtijds, maar vermeld daarvoor svp. wel even uw telefoonnummer en zo mogelijk het lidnummer (als op het etiket van Tijd-Schrift), opdat we u kunnen bereiken voor nadere afspraken over vervoer en aanvullend programma. De toegang tot de tuin, waar we proberen om een rondleiding te krijgen, kost ca. € 2,50, maar ook de museumkaart is geldig. Als aanvullend programma-idee noemen

we slechts het nabijgelegen Legermuseum (ook MJK of ca. € 5,00 entree), maar er zijn vele mogelijkheden in Delft!

In het najaar zullen de lezingenavonden worden gehouden op de **dinsdagen 27 oktober** (zeer waarschijnlijk een fraaie inleiding over de Heerlijkheid Zouteveen, door de schrijvers van het hoofdartikel in het Jaarboek 2007), en **24 november**. In ons volgende (zomer-)nummer meer informatie.

Ook komt dit voorjaar de al geruime tijd beloofde 'Tournée' tot stand. Enkele bestuurders en commissieleden hebben inmiddels het programma rondgemaakt, en er lopen nu enige lijnen met de verschillende senioren-huizen, ouderenbonden en Dienstencentra. Houdt daar dus de informatie in de verschillende informatiebladen en op de Mededelingenborden in de gaten. Tijdens die bijeenkomsten melden we ook de bijzonderheden over de Bustour, die nu aan deze activiteit gekoppeld wordt, en waarmee we de liefhebbers uitnodigen om voor een luttel bedrag een rondrit met een gids door het oude en nieuwe Vlaardingen te maken.

Ten slotte: afgelopen najaar werd onder grote en enthousiaste deelname de eerste KUS-Kwis (Ken-uw-Stad-quiz) georganiseerd. Daarvoor was de animo zo groot (zowel bij de deelnemers die in groepjes van drie streden om de meeste all-round-kenners van Vlaardingen te zijn) als de organisatie-werkgroep (van de bekende Ken uw Stad-cursus). Inmiddels is de datum voor de tweede editie bekend geworden: **vrijdagavond 20 november 2009**. Reserveer dus die datum, zoek twee gelijkgestemde Vlaardingen-kenners op, en schrijf u (vanaf 1 september, info in ons volgende Tijd-Schrift) in!

Namens de werkgroep Ledenactiviteiten: Arie Ouwendijk (tel. 010 - 435 3322).

Bijzondere bloemen en planten in de botanische tuin van de TU. (Foto: internet)

Historische Vereniging Vlaardingen

internet: www.hvv-vlaardingen.nl

e-mail: info@hvv-vlaardingen.nl